

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савет

Рјешење
по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта ОБН д.д. Сарајево против
привредног субјакта Media Pool д.о.о. Сарајево и Јавних РТВ сервиса: БХРТ, ФТВ
и РТРС

Сарајево
Мај, 2023. године

Број: УП-01-26-3-09- 47 /23
Сарајево, 30.05. 2023. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 41. став (1) тачка ц), члана 42. став (1) тачке а) и ц), члана 48. став (1) тачке а) и б), а у вези са чланом 4. став (1) тачке а) и д), чланом 10. став (2) тачке ц), чланом 11. Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чл. 105. и 108. Закона о управном поступку («Службени гласник БиХ», бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом на основу Захтјева за покретање поступка број: УП-01-26-3-09-1/23 од 20.02.2023. године, поднесеном од стране привредног субјекта ОБН д.д. Сарајево, ул. Хумска 1, 71000 Сарајево, заступаном по адвокату Нихаду Одобашићу, Фра Анђела Звиздића 1, 71000 Сарајево против привредног субјекта Media Pool д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића 2, 71000 Сарајево и Јавних РТВ сервиса: Радиотелевизија Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево и Радиотелевизија Републике Српске, ул. Трг Републике Српске 9, 78000 Бања Лука ради утврђивања забрањених конкуренцијских дјеловања, односно, забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачке а) и д), те злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачке б) и ц) Закона о конкуренцији, Конкуренцијски савјет на 121. (стотинудвадесетпрвој) сједници одржаној дана 30.05.2023. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

1. УТВРЂУЈЕ СЕ да су привредни субјекти Радиотелевизија Босне и Херцеговине, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине и Радиотелевизија Републике Српске, злоупотребили заједнички доминантан положај на релевантном тржишту продаје услуга телевизијског оглашавања Јавних РТВ сервиса на територији Босне и Херцеговине, доношењем и примјеном општих аката односно, усвајањем *Цјеновника услуга оглашавања и спонзорства с општим условима за БХТ1/ФТВ/РТРС за 2022. годину*, у складу с којима је дошло до ограничавања тржишта и примјене различитих услова за исту или сличну врсту послова, из члана 10. став (2) тачки б) и ц) Закона о конкуренцији.
2. УТВРЂУЈЕ СЕ да су привредни субјекти Радиотелевизија Босне и Херцеговине, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине, Радиотелевизија Републике Српске и привредни субјекат Media Pool д.о.о. Сарајево, закључили забрањени споразум на релевантном тржишту продаје услуга телевизијског оглашавања Јавних РТВ сервиса на територији Босне и Херцеговине, доношењем и примјеном општих аката односно, усвајањем *Цјеновника услуга оглашавања и спонзорства с општим условима за БХТ1/ФТВ/РТРС за 2022. годину*, на основу којих су директно или индиректно утврђене продајне цијене као и примјена различитих услова за идентичне трансакције у складу са чланом 4. став (1) тачке а) и д) Закона о конкуренцији.

3. НИШТАВНИ су Цјеновници услуга оглашавања и спонзорства с опитим условима за БХТ1/ФТВ/РТРС за 2022. годину,, из тачке 1. овог диспозитива у смислу члана 4. став (2) Закона о конкуренцији.
4. ЗАБРАЊУЈЕ СЕ привредним субјектима Радиотелевизија Босне и Херцеговине, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине и Радиотелевизија Републике Српске, свако будуће поступање из тачки 1. и 2. диспозитива овог Рјешења, као и свако друго поступање на релевантном тржишту које би привредне субјекте или физичка лица, довело у неповољан положај на релевантном тржишту, у смислу члана 11. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.
5. ИЗРИЧЕ СЕ новчана казна привредним субјектима Радиотелевизија Босне и Херцеговине, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине и Радиотелевизија Републике Српске као и привредном субјекту Media Pool д.о.о. Сарајево и то:
 - Радиотелевизији Босне и Херцеговине у износу од 50.000,00 КМ
 - Радиотелевизији Федерације Босне и Херцеговине у износу од 50.000,00 КМ
 - Радиотелевизији Републике Српске у износу од 50.000,00 КМ
 - Media Pool д.о.о. Сарајево у износу од 50.000,00 КМ

у смислу члана 48. став (1) тачка а) и б) Закона о конкуренцији, коју су дужни платити у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог Рјешења, и доставити на увид доказе о извршењу.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у наведеном року, иста ће се наплатити присилним путем, у смислу одредби члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

6. НАЛАЖЕ СЕ привредном субјекту Media Pool д.о.о. Сарајево и Јавним РТВ сервисима да надокнаде трошкове поступка привредном субјекту ОБН д.д. Сарајево, у укупном износу од 6.404,00 (шестхиљадачетиристотинечетири и 00/100) КМ, у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог Рјешења.
7. ОБАВЕЗУЈЕ се Подносилац захтјева, привредни субјекти ОБН д.д. Сарајево, ул. Хумска 1, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, да плати административну таксу на рјешење у укупном износу од 3.000,00 КМ, у корист буџета институција Босне и Херцеговине.
8. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет је дана 20.02.2023. године, под бројем: УП-01-26-3-09-1/23 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) привредног субјекта ОБН д.д. Сарајево, ул. Хумска 1, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева или ОБН) заступан по адвокату Нихаду Одобашићу, Фра Анђела Звиздића 1, 71000 Сарајево против привредног субјекта Media Pool д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића 2, 71000 Сарајево (даље у тексту: Media Pool) и Јавних РТВ сервиса: Радиотелевизија

Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево (даље у тексту: БХРТ), Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево (даље у тексту: ФТВ) и Радиотелевизија Републике Српске, ул. Трг Републике Српске 9, 78000 Бања Лука (даље у тексту: РТРС) (заједно означени као: Јавни РТВ сервис) ради утврђивања забрањених конкуренцијских дјеловања, односно, забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачке а) и д), те злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачке б) и ц) Закона о конкуренцији.

Увидом у достављени Захтјев, Конкуренцијски савјет је утврдио да је исти комплетан у смислу члана 28. Закона.

Потврда о комплетном и уредном Захтјеву, сходно члану 28. став (3), издата је дана 14.03.2023. године под бројем: УП-01-26-3-09-3/23.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти ОБН д.д. Сарајево, ул. Хумска 1, 71000 Сарајево, Media Pool д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића 2, 71000 Сарајево и Јавни РТВ сервис: Радиотелевизија Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево, Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине, ул. Булевар Меше Селимовића 12, 71000 Сарајево и Радиотелевизија Републике Српске, ул. Трг Републике Српске 9, 78000 Бања Лука.

1.1. Привредни субјекат ОБН д.д. Сарајево

Привредни субјекат ОБН д.д., Хумска 1, Сарајево, Босна и Херцеговина, уписан је у судски регистар код Општинског суда у Сарајеву, под бројем: (..)*¹ дана 24.07.2012.године, регистрован је, између осталог, за припремање, производњу, пренос и емитовање телевизијског програма.

1.2. Привредни субјект Радио-телевизија Босне и Херцеговине – БХРТ

Привредни субјект Радио-телевизија Босне и Херцеговине – БХРТ, Булевар Меше Селимовића број 12, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, је јавни сервис уписан у судски регистар код Општинског суда у Сарајеву, под бројем : (..)*, дана 25.05.2012.године, регистрован између осталог, за припремање, производњу, пренос и емитовање телевизијског програма.

1.3. Привредни субјект Радио-телевизија Републике Српске – РТРС

Привредни субјект Радио-телевизија Републике Српске – РТРС, Трг Републике Српске 9, 78 000 Бања Лука, Република Српска, је јавни сервис уписан у судски регистар код Окружног привредног суда у Бања Луци, под бројем: (..)*, дана 11.10.2011.године, регистрован између осталог, за припремање, производњу, пренос и емитовање телевизијског програма.

1.4. Привредни субјект Радио-телевизија Федерације БиХ – ФТВ

Привредни субјект Радио-телевизија Федерације БиХ – РТВ ФБиХ, Булевар Меше

¹ (..)*-подаци представљају пословну тајну

Селимовића број 12, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, је јавни сервис уписан у судски регистар код Општинског суда у Сарајеву, под бројем : (..) *, дана 11.04.2013.године, регистрован између осталог, за припремање, производњу, пренос и емитовање телевизијског програма.

1.5. Привредни субјект Media Pool д.о.о. Сарајево

Привредни субјект Media Pool д.о.о. Сарајево, ул. Марка Марулића бр.2, 71000 Сарајево уписан је судски регистар Општинског суда у Сарајеву под бројем: (..) *² и у 100% је власништву привредног субјекта Media Pool д.о.о. Београд, предузеће за тржишне комуникације, Ђурђа Вајферта 78, Београд, Република Србија.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је током поступка примјенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10), те одредбе Закона о управном поступку («Службени гласник БиХ», бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу одредби члана 26. Закона.

Такође, током провођења предметног поступка, Конкуренијски савјет је узео у обзир: Закон о комуникацијама («Службени гласник БиХ», број 31/03, 75/06 и 32/10), Кодекс о комерцијалним комуникацијама донесеним од стране РАК-а («Службени гласник БиХ», број 98/11 и 94/12), Закон о Јавном РТВ систему БиХ («Службени гласник БиХ», број: 78/05, 35/09 и 32/10), Закон о привредним друштвима («Службене новине ФБиХ», број: 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08).

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Као разлоге за подношење захтјева, Подносилац захтјева у битном наводи сљедеће:

- да Јавни РТВ сервиси врше злоупотребу доминантног положаја на релевантном тржишту продаје маркетиншких услуга Јавних РТВ сервиса, путем заједничког наступа у продаји и заједничког доминантног положаја Јавни РТВ сервиси примјењују различите услове у продаји маркетиншких услуга директно оглашивачима и посредно путем маркетиншких агенција;
- да основ овог облика злоупотребе доминантног положаја представљају цјеновници услуга оглашавања које издају сва три Јавна РТВ сервиса, односно БХРТ, ФТВ и РТРС;
- да наведени цјеновници директно стимулишу продају услуга телевизијског оглашавања Јавних РТВ сервиса путем агенција за оглашавање;
- да цјеновници јасно предвиђају не само већи попуст у случају продаје услуге телевизијског оглашавања путем агенција за оглашавање, већ и додатни попуст за оглашиваче уколико уговоре продају наведене услуге посредством агенција за оглашавање;
- да су Јавни РТВ сервиси успоставили картелско дјеловање у продаји

² (..) *-подаци представљају пословну тајну

маркетиншких услуга;

- да је јасно да су на основу цјеновника услуга оглашавања БХРТ, ФТВ и РТРС Јавни РТВ сервиси усагласили цијене у цјеновницима и тиме закључили забрањени споразум који није поднесен Конкурентијском савјету на изузеће;
- да су цјеновници између три Јавна РТВ сервиса у потпуности усаглашени, па су попусти за вјерност на идентичан начин и у једнаком износу нормирани.
- да Закон о јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине не омогућава овакво усаглашено дјеловање Јавних РТВ сервиса, већ оснивање корпорације као трећег независног субјекта на државном нивоу који „*продаје телевизијске, радио и мултимедијалне огласе*“. Како оваква корпорација није основана од стране Јавних РТВ сервиса, то се не може тумачити да Јавни РТВ сервиси у одсуству рада такве корпорације имају право картелског дјеловања и забрањеног усаглашавања продајних цијена;
- да су Media pool и Јавни РТВ сервиси су закључили забрањени споразум којим Медиа Поол стиче недозвољену конкурентску предност на силазном тржишту;
- да наведени изводи из цјеновника Јавних РТВ сервиса неупитно доказују да сва три Јавна РТВ сервиса „заједнички дјелују“ и нуде предметне услуге на основу „изричитих договора“. Доказ о забрањеном усаглашеном дјеловању између независних субјеката и конкурената на тржишту телевизијског емитовања у Босни и Херцеговини представља и сами назив једног од цјеновника Јавних РТВ сервиса и то Цјеновника ФТВ који у самом називу укључује појам „заједнички наступ јавних сервиса“.

На основу наведеног, Подносилац захтјева сматра да су описаним дјеловањем Јавни РТВ сервиси склопили забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачки а) и д), те злоупотребили доминантан положај из члана 10. став 2. тачке б) и ц) и тражи да Конкурентијски савјет донесе одлуку којом ће онемогућити овако дјеловање.

На основу достављене документације, Конкурентијски савјет је оцијенио да није могуће безведеног поступка утврдити постојање повреде Закона на које Подносилац захтјева указује, те је у смислу члана 32. става (2) Закона, донијело Закључак о покретању поступка, број: УП-01-26-3-09-5/23 дана 15.03.2023. године, ради утврђивања забрањеног конкурентијског дјеловања, у смислу члана 4. став (1) тачке а) и д) и злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2). тачке б) и ц) Закона.

Привредни субјекти БХРТ, РТРС и ФТВ путем заједничких пуномоћника, Керима Карабдића и Џемила Сабрихафизовића, адвоката из Сарајева, у одобреном року доставили су заједнички одговор на Захтјев и Закључак Конкурентијском савјету, дана 07.04.2023. године поднеском број: УП-01-26-3-09-21/23, у којем су у потпуности оспорили наводе Подносиоца захтјева и навели следеће:

- да су чињенични разлози наведени у Захтјеву за покретање поступка неистинити, криво интерпретирани или да не представљају кршење закона;
- да не може бити никаквих повреда члана 4. Закона од стране јавних сервиса – противника у овом поступку, пошто њихово појединачно тржишно учешће (учешће гледаности) на релевантном тржишту БиХ не премашује 15%, тако да се ради о Споразуму мале вриједности у смислу одредби члана 8. став (3) тачка б) Закона;

- да су јавни РТВ сервиси потписали Одлуку о заједничком дјеловању Јавних РТВ сервиса БиХ, број: 4110-25/6 од дана 30.12.2005. године која је донесена у складу са Законом о Јавном РТВ систему ((«Службени гласник БиХ», број: 78/05, 35/09 и 32/10) гдје је у члану 2. наведено да систем јавног емитирања сачињавају БХРТ, РТРС и ФТВ, а у члану 6. је утврђено да ће бити обједињена продаја ТВ, радијских и мултимедијских огласа за сва три РТВ емитера. Наведену Одлуку је донио Управни одбор јавног РТВ система БиХ, чији чланови су представници свих конститутивних народа и из реда осталих са пребивалиштем у Републици Српској и Федерацији БиХ, која је на снази и примјењује се од дана 01.01.2006. године до формирања Корпорације Јавних РТВ сервиса БиХ;
- да с обзиром на заједничко наступање јавних сервиса на основу Одлуке о заједничком дјеловању Јавних РТВ сервиса БиХ, сматрају да су испуњени услови из члана 8. став (3) тачка б) Закона, што искључује могућност повреде члана 4. истог Закона;
- да је оптужба Подносиоца захтјева у погледу кршења члана 10. Закона неоснована, јер укупно тржишно учешће сва три јавна сервиса који наступају на тржишту Босне и Херцеговине износи 14,91%, тако да није ријеч о доминантном положају како је дефинисано чланом 9. став (3) Закона, јер да би постојао доминантан положај, два или три привредна субјекта морају имати заједничко тржишно учешће веће од 60%, што овдје очигледно није случај;
- да се „попуст лојалности“ заснива на познатом начелу економије обима (енг. *economy of scale*) према којем се цијена производа/услуге по јединици смањује са повећањем броја производа/услуга, због смањених фиксних трошкова (за објекте, техничку опрему и радну снагу) по јединици производа/услуге.;
- да попуст за лојалност постоји и на другим ТВ станицама као што је случај Хрватске радио телевизије гдје попуст за лојалност износи 10% и 20%.;
- да није тачна тврдња да наведени Цјеновници спречавају оглашавање на другим комерцијалним ТВ станицама, из разлога што је основни циљ наведеног Цјеновника да у складу са важећим Законом о Јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине омогући јавним сервисима до успоставе Корпорације остваривање прихода од оглашавања у складу са удјелом гледаности јавних сервиса на телевизијском тржишту БиХ, притом имајући у виду да имају само 6 минута комерцијалног времена по сату програма, у односу на комерцијалне ТВ станице које имају 12 минута по сату програма;
- да ЦПП Цјеновник не спречава клијенте (оглашиваче и агенције) да послују са било којим другим привредним субјектом, те да је доступан свим судионицима на тржишту и омогућава транспарентно пословање са јавним сервисима;
- да је на јавним сервисима као и на другим ТВ станицама основни критеријум за формирање цијене комуникације (ГРП) и остваривање права на попусте и бонусе за клијенте износ буџета клијента, лојалност клијента и учешће буџета (*share GRP*-а клијента на јавним сервисима);
- да је Законом о Јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине уређен однос три јавна сервиса и истим је предвиђено формирање заједничког правног субјекта који би у име сва три јавна сервиса обављао продају телевизијског, радијског и мултимедијског огласног простора;
- да с обзиром да Закон о Јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине предвиђа заједнички наступ сва три јавна сервиса на тржишту у смислу продаје телевизијског, радијског и мултимедијског огласног простора, не може постојати забрањени споразум између привредних субјеката којима је Закон дефинисао

обавезу заједничког рада у циљу јавног интереса, те да јавни сервиси своје пословање обављају у складу са важећим Цјеновником усвојеним од стране пословодних и управних одбора сва три јавна сервиса;

- да је Кодексом Регулаторне агенције за комуникације дефинисана ограничена количина огласа и других плаћених порука на јавним сервисима (јавним сервисима је дозвољено 6 минута комерцијалног времена по сату програма, у односу на комерцијалне ТВ станице које имају 12 минута по сату програма), те да су на тај начин јавни емитери стављени у двоструко неповољнији положај у односу на комерцијалне ТВ станице по питању могућности остваривања прихода оглашавањем.

У остављеном временском року, супротна страна, привредни субјекат Media Pool д.о.о. Сарајево, доставла је одговор на Закључак о покретање поступка, у којем у битном наводи сљедеће:

- да је овај предмет већ пресуђен јер је у ранијем поступку утврђено да су цјеновници правоваљани;
- да Media Pool нема закључене вертикалне споразуме који не подлијежу групном изузећу те да је стварни разлог због чега се ОБН одлучио да управо против ове агенције води поступак лични комерцијални интерес;
- да ОБН или уопште не познаје модел пословања или се претвара да не познаје модел пословања маркетиншких агенција;
- да маркетиншке агенције својим клијентима нуде свеобухватан пакет услуга који укључује израду медијских стратегија, медијско планирање и куповину огласног простора на разним медијима;
- да релевантно тржиште није исправно дефинисано те да не одговара стварном стању. Увијек се мора гледати производ и његова замјењивост на тржишту, односно свака реклама на РТВ сервисима може се замијенити рекламом на било којем другом каналу чија је гледаност чак можда и већа од РТВ сервиса;
- да Media Pool није добила повољније услове од оних из цјеновника те да закључени уговори не стављају конкуренцију у неповољнији положај.

4. Усмена расправа

Будући да се ради о поступку са странкама са супротним интересима, Конкуренцијски авјет је заказао усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, дана 27.4.2023. године (позив достављен актом број: УП-01-26-3-09-26/23, број: УП-01-26-3-09-27/23 и број: УП-01-26-3-09-28/23 од дана 14.04.2023. године).

Усмена расправа одржана је у сједишту Конкуренцијског савјета уз присуство адвоката Нихада Одобашића, пуномоћника привредног субјекта ОБН д.д. Сарајево, директорице привредног субјекта Media Pool д.о.о. Сарајево - Муамере Кадрић, извршног директора привредног субјекта Media Pool д.о.о. Сарајево - Предрага Губеринића, адвокатике Езмане Турковић те представника Јавних РТВ сервиса, адвоката Џемила Сабрихафизовић и Керима Карабдића.

На усменој расправи странке су се изјасиле да остају код својих досадашњих исказа и доказа с тим да је свака страна приложила и додатну документацију којом потврђују своје тврдње (Записник број: УП-01-26-3-09- 30 /23 од дана 27.4.2023. године).

5. Релевантно тржиште – дефиниција и анализа

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду нарочито њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цијелу или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Члан 6. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта дефинише критеријуме за утврђивање релевантног тржишта па тако између осталог као битан критеријум претпоставља и препреке приступа релевантном тржишту (чл. 6. став (1) тачка д)).

Препреке приступа релевантном тржишту обухватају сва ограничења која потенцијалним учесницима (привредним субјектима) ограничавају и спречавају слободан приступ на тржиште.

Ако наведено примјенимо на конкретну ситуацију, то онда значи да постоје три законом овлаштена Јавна РТВ сервиса док су сви остали у том случају комерцијални. То даље значи да медијски простор који Јавни РТВ сервис дијеле на територији Босне и Херцеговине, представља засебно тржиште под директном контролом државе, односно ентитетских влада. Процјена да ли се неки производ може сматрати замјенским производом (супститутом) доноси се с гледишта купца, односно потрошача – члан 8. став (3) Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, па тако гледаоци државних РТВ станица неће сматрати супститутом неке комерцијалне РТВ станице.

Конкуренцијски савјет је у складу с наведеним а ради бољег разумијевања релевантног тржишта предметног поступка, сегментирало тржиште са становишта маркетинг агенција, односно циљане публице оглашивача.

Сегментација тржишта подразумијева поступак подјеле тржишта у мање групе потрошача, односно корисника са специфичним потребама, особинама или понашањем, који изискује различите производе или маркетиншке стратегије. Поступком сегментације, односно утврђивањем критеријума помоћу којих се могу груписати они који имају исте или сличне потребе и жеље може се прецизније утврдити којем се

сегменту појединаца или скупина представљају производи и услуге, односно који је циљни сегмент тржишта за који се производи роба или пружају услуге. Према циљном сегменту, скупу купаца и потрошача који дијеле заједничке потребе или особине, усмјерава се маркетиншки програм.

У контексту дефинисања циљаног тржишта са аспекта маркетиншких агенција, Конкурентијски савјет је узео у обзир и основне критеријуме у поступку сегментирања тржишта:

- географски критеријуми – сегментација тржишта према различитим природним или географским обиљежјима као што су домаће и инострано тржиште, регионално тржиште, локално и мјесно тржиште, урбано и рурално тржиште...
- демографски критерији – сегментација према доби, spolu, величини и структури породице, религији, приходима, занимању, образовању..
- психографски критерији – различити животни стилови, интереси, ставови, вриједносни састави, активности...
- бихевиористички критеријуми – сегментација на основи понашања потрошача; околности у којима купују, став према производу или услузи, статус лојалности, предности које очекују од купње...

Узимајући у обзир све напријед наведено, Конкурентијски савјет је утврдио да Јавни РТВ сервиси представљају незамјењиве дистрибутивне канале утврђене Законом о јавним сервисима и као такви служе свим грађанима Босне и Херцеговине како је у члану 5. наведеног Закона о јавним сервисима изричито и наведено: *„Основни задатак јавних РТВ сервиса јесте да пласманом разноврсних и вјеродостојних информација истинито информишу јавност о политичким, социјалним, здравственим, културним, образовним, научним, религијским, еколошким, спортским и другим догађајима, подстичу демократске процесе, обезбиједје одговарајућу заступљеност непристрасних вијести и програма о актуелним дешавањима, у ударно и друго вријеме.. те да програми највишег квалитета буду доступни јавности у Босни и Херцеговини.“*

Имајући у виду специфичну улогу коју Јавни РТВ сервиси обављају, чињеницу да је продаја услуга оглашавања на Јавним РТВ сервисима законски уређена, као и чињеницу да је циљно тржиште односно, циљна публика у значајној мјери дистинктивна у односу на друга тржишта, Конкурентијски савјет је као релевантно тржиште овог предметног поступка утврдио тржиште продаје услуга телевизијског оглашавања јавних РТВ сервиса на територији Босне и Херцеговине.

6. Утврђено чињенично стање

Након оцјене достављене документације и података током трајања поступка Конкурентијски савјет је утврдио сљедеће чињенично стање:

- да је Подносилац захтјева, привредни субјекат ОБН, основан и послује, у складу са Законом о привредним друштвима;
- да стране против којих је покренут поступак, односно БХРТ, РТРС и ФТВ по члану 3. Закона о Јавном РТВ систему чине систем Јавног емитовања у БиХ;

- да члан 6. Закона о Јавном РТВ систему прописује да су Јавни сервиси обавезни регистровати Корпорацију на државном нивоу која, између осталог, у име три Јавна сервиса продаје телевизијске, радио и мултимедијалне маркетиншке услуге;
- да је чланом 7. Закона о Јавном РТВ систему успостављен Одбор Јавног РТВ система БиХ који подстиче и усмјерава извршење обавеза из члана 6 Закона о Јавном РТВ систему путем Корпорације а који је састављен од чланова Управних одбора БХРТ-а, РТРС-а и ФТВ-а;
- да је Управни одбор Јавног РТВ система БиХ донио Одлуку о заједничком дјеловању маркетинга Јавних РТВ сервиса БиХ (у даљем тексту: Одлука) број: 4110-25/06 од 30.12.2005. године којом се уређује заједничко дјеловање Маркетинга Јавних РТВ сервиса БиХ у домену пружања маркетиншких услуга у оквиру Куће продаје а у складу са Законом о Јавном РТВ систему БиХ;
- да је циљ Одлуке обједињавање дјеловања маркетинга Јавних РТВ сервиса; заједничко наступање на тржишту, потпуно и рационално кориштење маркетиншког времена у оквиру програма Јавних РТВ сервиса, усаглашавање цјеновника маркетиншких услуга, координација свих активности у организацији и реализацији маркетинг услуга и промотивних активности и равноправна заступљеност Јавних РТВ сервиса у медијском простору;
- да је Одлуком предвиђено да на основу опредјељења пословних партнера-клијената, запосленици маркетинга сва три јавна сервиса ће нудити и продавати маркетиншко вријеме и друге маркетиншке услуге Јавних РТВ сервиса на начин да се фактурисање, књиговодствена обрада, наплата прихода и др. обавља у складу са Одлуком који ће донијети Управни одбор система;
- да се Одлука примјењује од 01.01.2006. године до формирања Корпорације Јавних РТВ сервиса БиХ (која није до данас успостављена), те да је заједнички цјеновник примјењиван и раније;
- да су Јавни РТВ сервиси закључивали уговоре и са агенцијама као посредницима и са оглашивачима, те да су услови под којима су се закључивали наведени уговори били идентични, односно били су у складу са одредбама ЦПП цјеновника и Цјеновника услуга оглашавања и спонзорства;
- да ЦПП цјеновник предвиђа скалу попуста за оглашиваче који се зависно од износа буџета креће у распону од 2% до 12% , могућност додатних попуста под дефинисаним условима,
- да ЦПП цјеновник предвиђа скалу попуста за агенције за оглашавања која се креће у распону од 2% до 25% уз могућност додатног попуста под дефинисаним условима;
- да цјеновник Подносиоца захтјева предвиђа попусте за оглашиваче који се зависно од буџета креће у распону од 5% до 30% те попуст за агенције за оглашавања који се зависно од буџета креће у распону од 10 до 20% уз могућност додатних попуста, попут бонуса емитовања за лојалност и попуста за авансно плаћање;
- да у својим програмским схемама, све странке у поступку имају вријеме предвиђено за маркетинг, и то: јавни тв сервиси имају право на емитовање по 6 минута рекламног простора унутар једног сата емитовања тв програма, док Подносилац захтјева као приватна тв станица има по 12 минута рекламног простора, у складу са Кодексом донесеним од стране РАК-а;
- да су Јавни РТВ сервиси самостални у обављању дјелатности, имају уређивачку независност и институционалну аутономију;

- да је основни задатак јавних РТВ сервиса да пласманом разноврсних и вјеродостојних информација истинито информишу јавност о политичким, привредним, социјалним, здравственим, културним, образовним, научним, религијским, еколошким, спортским и другим догађајима, подстичу демократске процесе, обезбиједује одговарајућу заступљеност непристрасних вијести и програма о актуелним дешавањима, у ударно и у друго вријеме, информативног, културно-умјетничког, образовног, дјечијег, спортског и забавног програма, те да програми највишег квалитета буду доступни јавности у Босни и Херцеговини;
- да Јавни РТВ сервиси подлијежу свим постојећим санкцијама за неиспуњавање правила и прописа Регулаторне агенције, осим суспензије и гашења;
- да је свако домаћинство као и правно лице у Босни и Херцеговини које посједује радио или телевизијски пријемник дужно да плаћа РТВ таксу;
- да се такса и укупни нето доходак од продаје маркетиншког оглашавања уплаћује на јединствени рачун који се распоређује на слиједећи начин: ФТВ припада 25% нето прихода од маркетиншког оглашавања и 25% од укупног износа РТВ таксе наплаћене на територији Босне и Херцеговине, РТРС припада 25% нето прихода од маркетиншког оглашавања и 25% од укупног износа РТВ таксе наплаћене на територији Босне и Херцеговине и БХРТ припада 50% нето прихода од маркетиншког оглашавања и 50% од укупног износа РТВ таксе наплаћене на територији Босне и Херцеговине.

7. Оцјена доказа

Након сагледавања сваке посебно и свих релевантних чињеница и доказа заједно, Конкурентијски савјет је одлучио како слиједи:

7.1. Доминантан положај

Члан 9. став (2) Закона, прописује да се претпоставља, да један привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба и /или услуга, ако на релевантном тржишту Босне и Херцеговине има тржишни удио већи од 40,0%.

Члан 7. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја претпоставља да више привредних субјеката има доминантан положај на тржишту роба и/или услуга ако на релевантном тржишту два или три привредна субјекта заједно имају тржишно учешће од 60%.

Члан 2. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја даље разрађује појам доминантног положаја те одређује да привредни субјекат на релевантном тржишту производа или услуга има доминантан положај, када се због своје тржишне снаге може понашати и дјеловати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, и на тај начин ограничава или спрјечава ефикасну конкуренцију.

Јавни РТВ сервиси представљају посебну категорију РТВ емитера из разлога што је њихов рад регулисан *lex specialis* прописом – Законом о јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине. Сви остали емитери нису обухваћени одредбама наведеног закона и не чине систем јавног емитовања у Босни и Херцеговини, односно немају прописане задатке у смислу садржаја који су дужни емитовати. Остали ТВ

емитери су слободнији у одређивању емитованог садржаја и искључиво су оријентисани на комерцијално пословање, док Јавни РТВ сервиси остварују примарно друштвени задатак обавјештавања јавности о низу области како је то и прописано чланом 5. закона о јавном радио-телевизијском систему Босне и Херцеговине на основу чега су у јавности и препознати код гледалаца.

Према званичним подацима Регулаторне агенције за комуникације за 2023. годину, на тржишту Босне и Херцеговине дјелује 40 станица које врше телевизијско емитовање путем земаљске радиодифузије. Осим тога, дозволе за телевизијско емитовање које се врши путем других електронских комуникацијских мрежа, додијелено су за још 77 учесника на медијском тржишту, па је оћигледно да корисници услуга рекламирања и оглашавања путем тв медија имају могућност избора који ни на какав начин не ограничавају противници, истиче се у одговору Јавних РТВ сервиса.

Међутим, имајући у виду наведене одредбе Закона, Конкуренцијски авјет је утврдио да Јавни РТВ сервиси у Босни и Херцеговини, недвојбено имају групни доминантни положај у складу са чланом 9. став (3) Закона о конкуренцији обзиром да су као такви једини ТВ емитери на које се примјењује *lex specialis* пропис на основу којег су обавезни да вјеродостојно и истинито информишу јавност о политичким, социјалним, здравственим, културним, образовним, научним, религијским, еколошким, спортским и другим догађајима, подстичу демократске процесе, обезбиједи одговарајућу заступљеност непристрасних вијести и програма о актуелним дешавањима у Босни и Херцеговини.

Дакле, према наведеним и релевантним законским одредбама, Јавни РТВ сервиси су одређени као једини ТВ емитери специфичног положаја у Босни и Херцеговини, и као такви уживају посебан статус као емитери са националном фреквенцијом од јавног интереса.

7.2. Злоупотреба доминантног положаја

Члан 10. став (2) тачка б) Закона о конкуренцији прописује да је забрањена злоупотреба доминантног положаја ограничавањем производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача.

Конкуренцијски савјет је увидом у достављене цјеновнике сва три Јавна РТВ сервиса утврдио да садрже идентичне одредбе, односно идентичне попусте за вјерност који су нормирани на идентичан начин:

- За оглашиваче чији су буџети у минималном износу од 300.000,00 КМ, а који су највећи износ буџета у посљедњих пет година инвестирали на БХТ1/ФТВ/РТРС односно јавне сервисе (највећи број испоручених маркетинг услуга), на основу потписаног уговора/изјаве одобрава се попуст на лојалност у износу 5%, уз услов да задрже највећи износ буџета на јавним сервисима БиХ у односу на све остале ТВ станице у БиХ;
- Оглашивачи чији је остварени буџет на Јавним сервисима БиХ у претходној години оглашавања био већи од 30.000,00 КМ, а који се обавезу да ће у

наредној години увећати буџет за минимално 10% у односу на претходну годину оглашавања, имају право на додатни попуст у износу од 2%;

- Оглашивачи чији је остварени буџет на Јавним сервисима БиХ у претходној години оглашавања био већи од 30.000,00 КМ, акоји се обавезу да ће у наредној години увећати буџет за минимално 20% у односу на претходну годину оглашавања, имају право на додатни попуст у износу од 5%.

Оваквом одредбом ограничава се тржиште, односно конкуренција на ширем тржишту продаје услуга телевизијског оглашавања гдје се купци ове услуге Јавних РТВ сервиса директно стимулирају на купњу или да увећају потрошњу за услугу у корист Јавних РТВ сервиса.

На основу наведеног Конкурenciјски савјет закључује:

Праг волумена купње који је дефиниран према личним потребама сваког купца резултира да за исту количину производа или услуга различити купци плаћају различите цијене исте услуге. Јавни РТВ сервиси су путем цјеновника прописали необјективне и недозвољене количинске попусте као и забрањене попусте на вјерност чиме су злоупотребили доминантни положај у смислу члана 10. став (2) тачка б) Закона.

Количински попусти су врсте попушта који се додијељују свим купцима који премаше објективно дефиниран праг купње, док попусти на вјерност представљају попусте које добављачи додијељују купцима под условом да се од добављача набављају све потребе купца или већина таквих потреба. Европски суд правде утврдио је како се овај облик попушта не може третирати као количински попуст искључиво везан за волумен купње, већ као попуст на вјерност обликован да, путем додијеле финансијске предности, спријечи купце у прибављању својих потреба од других произвођача (спојени предмети С-40/73, Coöperatieve Vereniging Suiker Unie против Комисије 1975).

Члан 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији прописује да је забрањена злоупотреба доминантног положаја примјеном различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај.

Анализом достављених цјеновника сва три Јавна РТВ сервиса, утврђено је да сви предвиђају различите цијене, односно различите попусте на цијене услуга оглашавања за

- категорије оглашивача и за
- категорије агенција за оглашавање.

Конкурenciјски савјет је анализирао цјеновнике и утврдио сљедеће:

Скала количинских попушта за оглашиваче (БХРТ)

Ред. Број	Износ наруџбе (КМ) бруто вриједност прије свих попушта	Оглашивачки попуст (без посредовања агенције) %
1.	1.001-2.000	5
2.	2.001-4.000	6

3.	4.001-5.000	7
4.	5.001-7.000	8
5.	7.001-10.000	10
6.	10.001-12.000	12
7.	12.001-15.000	15
8.	15.001-20.000	17
9.	20.001-50.000	20

Скала попушта за маркетиншке и оглашивачке агенције (БХРТ)

Ред. Број	Реализовани буџет агенције (КМ) крајња фактурисана вриједност	Агенцијски попуст (%)
1.	50.001-500.000	3
2.	500.001-1.000.000	5
3.	1.000.001-1.500.000	7
4.	1.500.001-2.000.000	10
5.	2.000.001-2.500.000	13
6.	2.500.001-3.000.000	16
7.	3.000.001-4.000.000	19
8.	4.000.001-5.500.000	23
9.	Више од 5.500.000	26

Извор: подаци из Захтјева

На основу приказаног цјеновника Јавног РТВ сервиса БХРТ, оглашивач може остварити максималан попуст у износу од 20%, док максималан попуст за агенције по истом цјеновнику износи 26%.

Наведени цјеновници стимулишу продају услуга телевизијског оглашавања Јавних РТВ сервиса путем агенција за оглашавање па тако одобравају и додатни попуст за оглашиваче уколико уговоре продају наведене услуге посредством агенција за оглашавање.

Закон о конкуренцији јасно прописије да је забрањена примјена различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај те на основу наведеног Конкурентски савјет закључује:

Јавни РТВ сервиси злоупотребили су заједнички доминантни положај на начин да су примјеном различитих попушта за оглашиваче и за агенције за оглашавање примјенили различите услове за исту врсту послова чиме су директни оглашивачи, који без агенције за оглашавање, уговарају услугу телевизијског оглашавања на Јавним РТВ сервисима, доведени у неравноправан конкурентски положај, у смислу злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став (2) тачка ц) Закона.

Овако утврђеним различитим третманом у цјеновницима, Јавни РТВ сервис директно су погодовали агенцијама за оглашавање одобравајући им високе попусте на услуге

телевизијског оглашавања, при томе истовремено дискриминирајући оглашиваче који исту услугу уговарају директно, односно без посредства агенције за оглашавање.

8. **Забрањени споразум**

Члан 4. став (1) тачка а) Закона прописује да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричито и прешутни договори привредних субјекта, као и одлуке и други акти привредних субјекта који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на закључивање таквих споразума којима се или индиректно утврђују куповне или продајне цијене или било којих других трговних услова.

Закон о јавном РТВ сервису у члану 4. прописује: *„Јавни РТВ сервиси самостални су у обављању дјелатности, имају уређивачку независност и институционалну аутономију.“*

Наведена одредба *lex specialis* прописа за Јавне РТВ сервисе уређује аутономију сваког од три Јавна РТВ сервиса и у продаји роба и услуга. Продаја маркетиншких услуга представља једну од таквих услуга коју би сваки Јавни РТВ сервис требало да засебно обавља у складу са институционалном аутономијом Јавних РТВ сервиса.

„Одлука о заједничком дјеловању Јавних РТВ сервиса БиХ“ на коју су се реферисали представници Јавних РТВ сервиса у овом поступку, у члану II између осталог прописује *заједничко наступање на тржишту* као и *усаглашавање цијеновника маркетиншких услуга*. Поступање по истој, односно заједничко дјеловање наведених привредних субјеката, није у складу са одредбама Закона о конкуренцији нити правилима дозвољеног тржишног такмичења.

Појам „усклађеног дјеловања“ разликује се од појма „споразума“ с искључивом намјером да обухвати различите облике сарадње међу привредним субјектима који, са субјективног гледишта, имају исту нарав те се разликују само по свом интензитету и облицима у којима се очитују. (пресуде Anic, тачка 112. и T-Mobile Netherlands, тачка 23.)

Критеријуме координације и сарадње који су конститутивни за „усклађено дјеловање“ треба тумачити у складу с концепцијом инхерентном одредбама уговора које се односе на тржишно такмичење, према којој сваки привредни субјект мора самостално одредити политику коју намјерава слиједити на заједничком тржишту. (пресуде Anic, тачка 116., Suiker Unie, тачка 173. и Ahlström, тачка 63.)

Наведени изводи из цијеновника Јавних РТВ сервиса недвојбено доказују да сва три Јавна РТВ сервиса заједнички дјелују и нуде предметне услуге на основу усаглашеног дјеловања (идентичних цијеновника), што представља забрањени споразум између конкурената на хоризонталном тржишту у смислу члана 4. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији.

Обавеза Јавних РТВ сервиса да, самостално и без усклађеног дјеловања са другим привредним субјектима формира цијене за властите услуге, је обавеза која проистиче како из Закона тако и регулаторног оквира који представља Закон о јавном РТВ систему Босне и Херцеговине.

Члан 4. став (1) тачка д) Закона прописује да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјекта, као и одлуке и други акти привредних субјекта који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију.

У смислу цитираног члана, Конкуренцијски савјет је анализирао достављене приходе Јавних РТВ сервиса за 2022. годину:

Радио-телевизија Федерације БиХ

Редни број	Агенција	Износ у КМ	Удио у %
1.	Media Pool	(..)* ³	(..)*
2.	Esensi Media	(..)*	(..)*
3.	Media Level	(..)*	(..)*
4.	Frequency Media	(..)*	(..)*
5.	Укупан приход РТВ ФБиХ са агенцијама	(..)*	100,00

Радио-телевизија Републике Српске

Редни број	Агенција	Износ у КМ	Удио у %
1.	Media Pool	(..)*	(..)*
2.	Esensi Media	(..)*	(..)*
3.	Media Level	(..)*	(..)*
4.	Frequency Media	(..)*	(..)*
5.	Укупан приход РТРС са агенцијама	(..)*	100,00

Радио-телевизија Босне и Херцеговине

Редни број	Агенција	Износ у КМ	Удио у %
1.	Media Pool	(..)*	(..)*
2.	Esensi Media	(..)*	(..)*
3.	Media Level	(..)*	(..)*
4.	Frequency Media	(..)*	(..)*
5.	Укупан приход РТВБиХ са агенцијама	(..)*	100,00

Извор: подаци достављени од стране Јавних РТВ сервиса

Анализирајући наведену структуру прихода Јавних РТВ сервиса по основу прихода оствареног оглашавањем путем маркетиншких агенција, врло јасно се може закључити да привредни субјекат Media Pool у односу на остале агенције, учествује као

³ (..)*-подаци представљају пословну тајну

најзначајнији купац маркетиншког простора код сва три Јавна РТВ сервиса у укупном износу од (..) * КМ. Ако посматрамо исте са аспекта процентуалног учешћа у структури прихода, наведени подаци од (..) * имплицирају на закључак о договореном моделу пословања јер је утврђено да се ради о врло приближном учешћу у укупним приходима оствареним од стране привредног субјекта Media Pool код сва три емитера.

Будући да су забрана учествовања у противтржишним дјеловањима и споразумима као и санкције прекршитеља опћепознати, уобичајено је да се радње обухваћене таквим дјеловањима и споразумима одвијају потајно, да се састанци одржавају далеко од очију јавности и да је документација с тим у вези сведена на минимум, због чега је често потребно одређене детаље реконструирати дедукцијом. О постојању противтржишног дјеловања или споразума може се зато закључити из одређеног броја подударности и индиција које, посматране као цјелина могу творити доказ повреде правила тржишног такмичења (пресуде Aalborg Portland, тачке 55. до 57. и Dresdner Bank, тачке 64. и 65.).

Овакав вид пословне сарадње представља вертикални споразум између привредних субјеката који дјелују на различитим тржиштима. Привредни субјекат Media Pool на основу оспорених цјеновника, закупљује значајан простор оглашавања код Јавних РТВ сервиса по изразито повољнијим цијенама (на основу агенцијског попушта) који даље, врло индикативно, врши продају тог истог маркетиншког простора крајњим корисницима, односно директним оглашивачима али и другим агенцијама.

Конкурентијски савјет је направио увид у цјеновнике и истиче следеће:

Цјеновник услуга оглашавања и спонзорства с општим услова – ФТВ

Редни број	Износ буџета/уплате	Уговарање посредством агенција за оглашавање (попуст у %)	Уговарање без посредовања агенције (попуст у %)
1.	5.001-20.000	1	2
2.	20.001-50.000	2	4
3.	50.001-100.000	4	6
4.	100.001-200.000	6	8
5.	200.001-300.000	8	10
6.	300.001-400.000	10	12
7.	400.001-500.000	12	14
8.	Више од 500.000	14	17

Поглавље VII тачка Б) – Услови пословања

Маркетинг агенције које се Уговором обавезу да ће у периоду до 31.12. текуће године остварити промет за оглашавање у износу уплате која је:

Од 50.001 КМ до 500.000 КМ остварују право на 3% попушта,
 Од 500.001 КМ до 1.000.000 КМ остварују право на 5% попушта,
 Од 1.000.001 КМ до 1.500.000 КМ остварују право на 7% попушта,
 Од 1.500.001 КМ до 2.000.000 КМ остварују право на 10% попушта,
 Од 2.000.001 КМ до 2.500.000 КМ остварују право на 13% попушта,
 Од 2.500.001 КМ до 3.000.000 КМ остварују право на 16% попушта,
 Од 3.000.001 КМ до 4.000.000 КМ остварују право на 19% попушта,
 Од 4.000.001 КМ до 5.500.000 КМ остварују право на 23% попушта,
 Више од 5.500.000 КМ остварују право на 26% попушта.

Цјеновник услуга оглашавања и спонзорства с општим услова - РТРС

Редни број	Износ уплата (KM) на РТРС	Уговарање посредством агенција за оглашавање (попуст у %)	Уговарање без посредовања агенције - директно (попуст у %)
1.	1.00-5.000	3	5
2.	5.001-10.000	4	7
3.	10.001-30.000	5	9
4.	30.001-50.000	6	11
5.	50.001-80.000	7	13
6.	80.001-100.000	8	14
7.	100.001-150.000	10	16
8.	150.001-200.000	13	18
9.	200.001-250.000	15	21
10.	250.001-300.000	17	23
11.	300.001-500.000	19	25
12.	Више од 500.001	20	28

Извор: подаци из Захтјева

Из наведених табеларних приказа изнад Конкуренцијски савјет је утврдио да, попусти које Јавни РТВ сервиси примјењују према агенцијама за оглашавање је значајно већи у односу на попусте које Јавни РТВ сервиси примјењују према оглашивачима.

У одговору који је достављен Конкуренцијском савјету, привредни субјекат Media Pool наводи да за сваког појединачног оглашивача који се оглашава на Јавном сервису, Media Pool доставља обострано потписану Изјаву о годишњем буџету за оглашавање гдје су јасно и транспарентно наведени услови оглашавања, те како се не може говорити о неовлаштенем заступању. Међутим, Конкуренцијском савјету током трајања цијелог поступка није достављена нити једна потписана Изјава на коју се реферише привредни субјекат Media Pool што указује на закључак да исте не постоје.

Конкуренцијски савјет је на основу изведених доказа и овако приказаног чињеничног стања утврдило да, закључени споразум којим се остварује значајан попусти и погодност између Јавних РТВ сервиса и привредног субјекта Media Pool на силазном тржишту, доводи друге учеснике у неравноправан и неповољан конкурентски положај, што представља директно кршење одредбе члана 4. став (1) тачка д) Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет је неспорно утврдио да је примјеном цјеновника, омогућено привредном субјекту Media Pool да под повољнијим условима закључи уговор са Јавним РТВ сервисима. Јавни РТВ сервиси на тај начин довели су у неповољнији положај велики број привредних субјеката који не могу испунити додатно постављене услове те тако остварити *повољније услове* за склапање уговора.

Из наведеног јасно се види да утврђени цјеновници који укључују различите категорије купаца и који оставарују различите попусте за исте услуге неспорно доводе до нарушавања тржишта и нездравог конкурентског такмичења.

У конкретном случају непосредним наметањем неправичних услова пословања дошло се до последице у виду цјеновне дискриминације директних оглашивача који за исту услугу плаћају различите износе, односно за исти обим услуга плаћају више од других корисника исте услуге (агенције). Оцјењено је да су последице присутне због природе

критеријума за одређивање цијене, који су необјективно постављени, а не због вишег обима услуга које се пружају. Таква посљедица има свој номинални израз у виду различитих цијена и услова пословања на утврђеном релевантном тржишту.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучило као у тачкама 1. и 2. диспозитива овог Рјешења.

9. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако склопи забрањени споразум или на који други начин учесује у споразуму којим је нарушена, ограничена или спријечена тржишна конкуренција у смислу члана 4., те тачке б) ако злоупотреби доминантан положај на начин прописан одредбама члана 10. Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и посљедице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Надаље, полазећи од неспорно утврђене чињенице да су Јавни РТВ сервиси злоупотребили заједнички доминантни положај, из члана 10. став (2) тачке б) и д) Закона о конкуренцији, те склопили забрањени споразум из члана 4. став (1) тачке а) и д) Закона, изречена је новчана казна у појединачном износу од (..)*⁴ КМ, што представља (..)*% оствареног прихода из 2021. године, који је износио (..)* КМ за привредни субјект Радиотелевизија Федерације Босне и Херцеговине; (..)*% оствареног прихода из 2021. године, који је износио (..)* КМ за привредни субјект Радиотелевизија Републике Српске и (..)*% оствареног прихода из 2021. године, који је износио (..)* КМ за привредни субјект Радиотелевизија Босне и Херцеговине.

Такође, утврђено је да је као један од учесника забрањеног споразума и привредни субјект Media Pool д.о.о. Сарајево којем је изречена новчана казна у износу од (..)* КМ што представља (..)* % оствареног прихода из 2021. године, који је износио (..)* КМ.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року иста ће се наплатити принудним путем, у смислу члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

10. Трошкови поступка

Подносиоци захтјева су поднијели дана 29.05.2023. године, захтјев за накнаду трошкова поступка (поднесак број: УП-01-26-3-009-44/23) који се састоји од слиједећих трошкова: 1) Захтјев за покретање поступка од 20.02.2023. године – 240,00 КМ; 2) Изјашњење на одговор од 27.04.2023. године – 240,00 КМ; 3) Приступ усменој расправи од 27.04.2023. године – 240,00 КМ; 4) поднесак од 15.05.2023. године – 240,00; 5) поднесак од 29.05.2023. године – 240,00; 6) административна такса на захтјев

⁴ (..)*-подаци представљају пословну тајну

– 2.000,00 КМ и б) административна такса на рјешење – 3.000,00 КМ што са урачунатим ПДВ-ом износи 6.404,00 КМ.

Чланом 108. став 1) Закона о управном поступку је прописано да у рјешењу којим се поступак завршава орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у ком року имају исплатити, а чланом 105. став 2) истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више страна са супротним интересом, страна која је изазвала поступак, а на чију штету је поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

Конкуренијски савјет је Подносиоцу захтјева признао само трошкове заступања који су били нужни и оправдани у овом поступку, па је у складу са тарифним бројем 18. и 33. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у Федерацији БиХ, утврдило и признало сљедеће трошкове за рад адвоката Подносиоца захтјева: 1) за подношење Захтјева за покретање поступка од 20.02.2023. године – 240,00 КМ; 2) Изјашњење на одговор од 27.04.2023. године – 240,00 КМ; 3) Приступ усменој расправи од 27.04.2023. године – 240,00 КМ; 4) поднесак од 15.05.2023. године – 240,00; 5) поднесак од 29.05.2023. године – 240,00; 6) административна такса на захтјев – 2.000,00 КМ и б) административна такса на рјешење – 3.000,00 КМ што са урачунатим ПДВ-ом износи 6.404,00 КМ.

11. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са чланом 2. Тарифни број 107. став (1) тачке ф) и г) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је дужан платити административну таксу у укупном износу од 3.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

12. Поука о правном лијеку

Ово Рјешење је коначно и против истог није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно, објаве овог Рјешења.

Предсједник

Небојша Попић

